

عنوان مقاله:

تحلیل مسائل حقوقی نظام بازرسی شرکتهای سهامی، دولتی و عمومی

محل انتشار:

پژوهشنامه بازرگانی، دوره 15، شماره 58 (سال: 1390)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسنده:

احمد قلی زاده - عضو هیات علمی دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

بازرسی شرکت‌ها به صورت درونی و یا برونی انجام می‌شود. درمورد نظام بازرسی شرکت‌ها نظریاتی مطرح شده که بعضی از آن‌ها قابل انتقادند. بعضی اجرای ماده متروکه ۱۴۴ ل. ا. را موجب تقویت نهاد بازرسی در شرکت‌های سهامی عام میدانند ولی این امر غیرضروری منجر به دخالت دولت در امور شرکت‌ها، افزایش بوروکراسی در تشکیل و فعالیت آن‌ها، تحمیل هزینه‌هایی به آن‌ها و در نتیجه به مصرف‌کنندگان و منجر به سرایت اطلاعات تجاری در میان شرکت‌ها می‌شود. در این رابطه، علاوه بر حسابداران رسمی، اشخاص حقوقی (موسسات حسابرسی) نیز می‌توانند بازرسی قانونی شرکت‌های دولتی و عمومی را بعهده بگیرند ولی شرکت‌های خصوصی (غیر از تعاونی) فقط می‌توانند اشخاص حقیقی را به عنوان بازرس انتخاب نمایند. قرارداد میان شرکت و بازرس "قرارداد بازرسی" است که مندرجات اساسنامه شرکت، مصوبات مجامع عمومی، مقررات خاص مربوط به بازرسان و در نهایت مقررات عقد وکالت بر آن حاکم است. این قرارداد جایز است و عزل بازرس منوط به اثبات تقصیر او نیست و نباید بشود. منعی در به کارگیری اختیاری کارشناسی جهت تحقیق در امور شرکت و اقدامات مدیران توسط مجامع عمومی نیست. اگر چنین حقی برای دارندگان مقدار معینی از سهام، برای مثال دارندگان ده درصد سرمایه، در نظر گرفته می‌شود مشکل عدم امکان دخالت اقلیت سهامداران در نظارت بر امور شرکت نیز تا حدی حل می‌شود. در حقوق کشور انگلستان، تاسیس بازرسی شرکت‌ها پیش‌بینی نشده ولی وزارت تجارت و صنعت تحقیقات لازم را در صحت امور شرکت‌ها به عمل می‌آورد. در ایران اعمال این گونه کنترل نسبت به شرکت‌ها با مرجع ثبت، سازمان بورس اوراق بهادار و مجامع امور صنفی و اتحادیه‌های آن‌ها است. ذینفع نیز از طریق دادگاه نظارت گسترده‌ای را در امور شرکت اعمال می‌کند. نظارت برونی بر فعالیت شرکت‌های دولتی با سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی است. سازمان بازرسی به فعالیت شرکت‌های عمومی نیز نظارت می‌کند. انتقادات قابل قبول انگشت شمار وارد بر سیستم بازرسی شرکت‌ها در ایران با اصلاحات جزئی در قوانین قابل اعمال هستند. صاحب نظران محترم ایرانی توجه نکرده‌اند که کشورهایی که نظارت برونی را به نحو خاص پیش‌بینی کرده‌اند فاقد نهاد بازرسی درونی هستند. در نظر گرفتن بازرسی برونی به نحو خاص در کنار بازرسی درونی معمول نیست و با توجه به هزینه‌های مالی و اداری‌ای که در بر دارد وارد کردن آن در نظام حقوقی ایران به هیچ وجه توصیه نمی‌شود.

کلمات کلیدی:

بازرس / حسابرس / شرکت سهامی عام / شرکت دولتی / شرکت عمومی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1383702>

